

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt.
Egyesültre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 10 krajczár.
Külföldi postán a kiadóhatalmát illető B.-Gyarmat.

A lap azonnali részére a a nyúlásra vonatkozó minden
költségnek a szerkesztőnek kifizendők.

Bel- és külföldi hírlapok számára hirdetésményeket el-
fogad. Nagy Károly hirdetmény-közvetítő irodája
Budapest, 3. dob-utca, 14. sz. 2. ajtó.

Hirdetések díja:

Öt havihoz postán 3 kr. Helyben minden het-
től 30 kr.
Nyúlított garancia sora 20 kr.

Nagyobb és többhavi hirdetések költsége
szükségletnek.

Külföldi pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok”
1878-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egyesültre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadó
hoz eszmeve, — legcélszerűbben posta-
utalványon — a nyomtatandó példányok
s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb
beküldendők.

B.-Gyarmat, június 7.

Párt nem vallott soha oly ku-
darozot, mint a dissidensek vagyis
az egyesült ellenzék pártja. Nem volt
elég, hogy Sennyei, belátván a nehéz
dilemmát, melybe az ország az egye-
sült ellenzék éretlen felfogásával so-
dortatnók, elhagyta őket, hanem most
már a melheur is fenyegeti őket,
hogy újból megválasztásuk kétsé-
gessé kezd válni. A kis Icarusok nem
rottennek vissza, pedig már a szárny-
próbálgatásban is kifáradhattak vol-
na; nem okulnak Sennyei Pálon, ki-
nek tiszta jelleme, hazafisága nem
engedte meg, hogy egy lépést is te-
heessen tovább a rosszul kezdett uton.
Szemei előtt lebegett nagy Teleky
nek martyr-azellome.

Az egész ország nevetve fogadja
felléptüket, programjukat. Mintegy
30 vidéki lap fordul meg kezeink

között és egyben sem olvashatjuk,
hogy ez vagy az a választó körület
egyhangulag akarná mandatumát le-
tenni az olyan egyének kezébe, kik
eddig csak beazáltak, de semmit sem
tettek. Pedig sok megyében a szemé-
lyes tekintetek oly mérvadók, hogy
pártnézetet és elveket is képesek éret-
tők feláldozni a választók.

Pestmegye, melynek talaja leg-
fogékonyabb minden reakcióra, —
otthagya őket a faképnél. Nógrád-
megyében a szécsényi értekezlet fia-
cót vallott. A közönség nem vállal-
kozhatik oly szerepre, melyben a
csalódások járákat újból kezdje meg.

Hogy pedig az egyesült ellenzék
nem számíthat mandatumra, annak
egyszerű okai vannak. Az egyesült-
nek (valószínűleg ironia) keresztelt
párt azt sem tudja, mit akar, mert
ha tudná, nem lépett volna fel oly
programmal, mely semmi pozitívumot
nem állít a jámbor választó elé.
Tehát a kibontott zászlón nincs irány-
adó jelző, melyet követni lehetne.
Pusztán szó után indulni nem fogunk,
s úgy hiszünk megyénk józanabb kö-
zönsége sem.

Mi volt a főczél a fusio, illető-
leg szabadelvű pártszervezkedésekor?
Nemde: állambiztonságunk önerőnk-
ből való rendezése. S mi lett az
eredmény? Feleljünk számokkal ké-
zelfoghatólag:

1874-ben deficitünk volt 64 mil-
lió; most pedig 16 millió. Pedig
költségvetésünk még 153 millió köl-

csonnok kamataival is szaporodott;
és emellett a vasutak rendezése és
birtokba vételére kiadott kamatok
a közlekedés szabályozása és az arany
agio terhei óriási mennyiséget emész-
tenek fel, sőt a vasutak rendezésére
kiadott kamatok évről évre mind-
inkább növekszenek.

Ilyen dolgok előtt szemet hűnyini
nem lehet.

A parlamenti ellenzékot mi is
szükségesnek tartjuk, de mikor az
ellenzék működése pusztán csak nevé-
vel az ily tehetetlen vorgodásnak,
akkor az ellenzék iránti elfogultság-
ból ki kell abrandulnunk.

Mi ragaszkodunk lapunk egyik
legközelebbi számában kimondott
elvünkhez, és bizony tudjuk, hogy
Nógrádmegye józanul gondolkozó
részének véleményét tolmácsoljuk,
midőn ismételjük, hogy bár nem
minden tekintetben kielégítő a hely-
zet, de a jelent, egy bizonytalan s
csakis ígéretekben fényes jövőért
kockára vetni nem lehet.

A vámtariffa életbeléptetési határide-
jének megalapítása a kormány kívánsága
folytató a főrendiházban függőben hagyatott,
s az erre vonatkozó főrendi módosítást a
képviselőház vámtügyi bizottsága is elfogadta.
A képviselőházi tárgyalás alkalmával azon-
ban — a két kormány közti legújabb megállá-
podás folytán — indítványoztatni fog annak
kimondása, hogy a vámtariffa jövő évi jan.
1-én lép életbe.

A központi miniszter körrendeletileg ta-
sított a közigazgatási bizottságokat, hogy

azon eszélből, nehogy a népoktatási törvény-
nek a tankötelesek pontos lakolástására
vonatkozó czélzata illuzóriná válna, gon-
doskodjanak arról, miként az iskola nélküli
közselekből, melyek önálló iskolája felállítá-
sára nem bírnak elég anyagi erővel, s az
azokban lakó felekezetek valamelyikének
anyaiskolája félmértföldnél távolabb fekszik,
minden felekezeti tankötelek a közelebbi
(fél mértföldnél távolabb nem eső) habár
más felekezeti iskolában oktatásuk a nép-
oktatási törvény 4 §-ban meg szabott szigor
különböztetési alkalmaztatásának terhe alatt.

A népgyűlések korlátozására vonat-
kozó ismeretes kormányrendeletet Tiszta
miniszterelnök a törvényhatóságokhoz inté-
zett körrendeletben hatályon kívül helyezte,
s ezzel a dissidensek szövirágos program-
jának egyik kapackódóját egy tollvonással
lerontotta.

Költségvetési javaslat.

A megyei gyámügy rendezésére.

Tekintetes megyei bizottság! A n. m.
inkir; belügyminiszterium által az 1877 XX.
törvény kapcsán, a gyámhatósági ügyek
tárgyában a törvényhatóságokhoz intézett
47046—877 számú körrendeletben elsorolt
pontokra vonatkozólag szerkesztendő s a
megye közelebbi közgyűléséhez terjesztendő
javaslat készítésével a megyefelaljának unak
7272—877 sz. alatt kelt végzésével bi-
zatván meg, van szerencsénk azon ja-
vaslatunkat, pontonként, következőkben be-
terjesztetni:

1. A körrendelet 1-és pontjára nézve
mely szerint az 1877. XX-ik L. cikk 1878-ik
§-ának megfelelőleg a törvényhatósági
bizottságok felhatalmaszók, hogy saját tag-
jaikból az árvaszéki ülésekben döntő sza-
vazattal részt veendő bizonyos számú egyé-
neket választassanak, Nógrád megye tör-
vényhatósága által már a f. évi január hóban

TÁRCZA.

Svájezi képek.

Tücskőbe mártom hát tollamat, s írok
azon országról, melyről már oly sokan írtak
sokat, s melyek eltekintve a Bedeckertől,
résztint a nyomdászok szurtos ujjain át vándor-
oltak hülyé és nem dáma exellentid és
még csak nem is tekintetes ur elő egyenlő
rendeltetésével, résztint a mint botlók szü-
lettek már ki is múltak az árnyékvilágból,
vagy azért mivel mint időtlen szülöttek
életképtelenek voltak, vagy pedig mivel
angol turista és potrohos bankár phlegma
s geschäft elleni képtelenségeik miatt szám-
űrték, nem használván egyébre, mint hogy
a Monthlanc tetején tojást fűzenek vele. —
Bizony a malata kivonati árjegyzékelés fon-
tosabb dolgot is — nem is ezújják azt ily
hirtelen halálra. — Píros bőr bugyelláris
keble rejti, — érző szív dobog érte. — Neki
élni rendeltetett.

Még minden phrásis dacára, melyen
s szegény naplójegyzetoknak keresztül kell
esni, Svájcz nem ismeretlen, s a mivelte-
bek közül ki ne hallott volna Svájczról,
vagy beszélni, vagy ki ne olvasott volna
róla, s kit ne vonzanának az örök havasok

még fel nem fedezett titkai, — a folyton
fecsegő hegyi patakok moraja, melyek bab-
jai majd lágyan susognak, — s ugrálva,
lejtve járják a táncot egyik kövecstől a
másikig, — majd zúgnak, zombolnak és
édes ábrándozásba ringatják a lelket, mely
elregéli a múltat, elregéli a jövőt, elröppen
a képzelő tünde szárnyain egy szebb hazába,
hol nem ismernek semmi mást, csak a mi
boldogság. S kit ne vonzana Svájcz egyik
jellegét képező hegyi tavak méltóságos nyu-
galmága, mely a végtelenség s mégis a
mulandóság eszméjét kelti fel bennünk. —
Jön a szélvész, felkorbácsolja a habokat,
melyek zúdulva, üvöltve rohannak a partok-
nak. Rombolnak és teremtenek egyaránt.
A puha pázsit, illatos virágok helyét el-
lepi a ronda ár, a csúf iszap csak azért,
hogy a teremtetés új jövedelvényeinek adjon létet.

Majd lecsendesül, felveszi előbbi jelle-
gét. Szeliden rogtat a kis csolnakocskát,
melyből a halász egykedvűen merítgeti háló-
ját és mélabus dalt dödölész mellé. — Esti
imára kong a falu torony, felbuzsa a bálót.
Öröm tükröződik vonásain. — Az az egy
pár hal az egész napi fáradtság eredménye,
s mégis boldognak érzi magát. — Elég isza-
vacsorára. — Kifosztja evezőt, gyorsan halad
a kis kunyhó felé, melynek mécsyvilága ide
csillan. — Az édes otthonlét örömei várják.

Majd az ábrándos éj holdvilága dereng
a tájon, láttatva egy szerelmespárt, kik a tó-
parton mohos sziklák alján blokk. A longo
szellő velünk is tolmácsolja érzéseiket, és
elhozza hozzánk azt az édes bús zenét, me-
lyet pástor saruya és dal oly kellemes
harmoniaha hoznak. A szerelem róza láncza
köli őket össze. A szegény egyszerűség a
mesterkéletlenség boldogítja. Nézzétek ezek
a természet édes gyermekei. Nem ismerik a
kába fényt, nem a pompát, nem a dőre hiú-
ságot, — de ismerik a szegénységet, és mégis
boldogok, mert megelégedettek, mert nin-
csenek vágyaik, mik ne teljesülhetnének.
Nézzétek itt a boldogság. Arany és bibor
között, vagy márvány palotában hiábau
keresitek, ott meg nem találjátok soha.

Nem mutat az csillagzó ruhában

— megpihen a pór szegény lazában.

Tehát a svájci népről egy pár vonást.
Egyszerű, jómódú, vadász és halász, pástor
és gyáros is egyaránt s az utóbbiról minden
nagyobb városban füstölő gyáraik is tanu-
sodnak. Szabadságszerető és bátor a vak-
merőségig, de jellegükben a praktikus élet-
felfogás is feltűnően nyilatkozik. Különösen
a családi életben, a nők körében. Oda men-
jetelek szélesapó udvarlók, ott nem addig ám,
hogy a röpke vágy teljesült élvét magunva
az egyik hölgyről, már a másik előtt omo-

lunk oltart. — De nem ám, más is közbe-
szól még és gyakran teljesül a magyar köz-
mondás: a ki másnak vermet és maga eszik
bele. Ha pedig a házasság közönyös nem
engedi, hogy a savanyú szőlő letéptésére
kezd kinyújtás, akkor fusz vagy fűzős a
jelző, már pedig futni méggyen, füstöl meg
szébbnyúló dolog.

A szabad gondolkodás történet a sváj-
ci nép minden életnyilvánulásában, s így
a családi életben is. Leányaiak mellé nem
állítanak hat dármat is a legvénebbi gárdi-
ból mint az angolok. Na de nem is olyanok,
hogy a gombostű említésére elpiruljanak,
vagy hogy szemérmeskedéssel a szögön
lábat nad. ágha ültetessék. Engedik őket
szabadon mint a lepkeket szárnyaikra —
hadd szedjék a virágokat. De van egy in-
tézmény, van egy szokás, mely megőrzi őket,
és ezen szokás törvénynyé vált, mely elől
nincs menekvés. Bizony sokat mesélhetne a
kis ibolya, sokat a csalógány, de mind a
kettő hallgat, az egyik mert absolute hall-
gat, a másik mert beszélt, de relative, azaz
csak sütyöl, ámbar lehet, hogy épen azt a
titkot sütyöl, a mi csak azért titok, mert
kettőn kívüli ő a harmadik a ki tudja. Ha
pedig már más valaki is sütyöl arról a mi
ennekfogva már nem titok, vagy már nem is
kell sütyölgetni, akkor a derék svájci bur-

megtartott bizottsági közgyűlés alkalmával intézkedve lévén, a részbeni intézkedés szükségse fenn nem forog.

A 2-ik pontra, melyhez képest a törvény 192-ik §-a értelmében a bírágpénzek kifizetésének módját a törvényhatóság által szabályrendelettel szabályozandó meg, véleményem, hogy:

Mintán a kiszabandó bírágpénzek, a törvény rendelkezéséhez képest, az azon ügyben érdekelt gyámolt vagy gondnokolt illetőségi közvétség javára esnek, és vagyontalan árvaik tartozására és kiképzésére fordítandók, ugyan a pénzük első sorban való kezelése illetőleg nyilvántartásával a közvétség közgyámok bízassanak meg, olyképen azonban, hogy a közgyám a kezébe közvetlenül befolyt összeget tartozik folyton vagyis a takarékpénztár székhelyén a kézhez vételtől 48. óra alatt, vidékről pedig három nap alatt, alkalmilag személyesen, különben pósta útján, jelentés mellett, a központi árvapénztárba beiktatni, a központi pénztárak pedig köteles a hozzá beiktatott összegeket haladéktól azon takarékpénztárak egyikebe szokott módon elhelyezni, melyekben a megyei árvapénzek elhelyezése hatóságilag kijelölve van.

A bírágot megállapító gyámhatósági végzésről az árvaszéki elnökön kívül a pénztárak és számvevő oszlopai, a végzés keltése mellett, értesítendő, ugyan a pénzük nyilvántartásával az árvaszéki elnök és említett két tisztviselőnél, egyenlően szerkesztett, és szokott oszlopokkal ellátott bírágpénzvetendők megjelölésén, hogy a közvéstől hozzá beiktatott bírágpénzekről mihelyt azokat takarékpénztárba elhelyezte, és saját könyvébe beiktatta, tartozik erről tudomás és hasonló beiktatás végett az árvaszéki elnököt és számvevőt, a beiktatott közgyám jelentésére való hivatkozással rövid uton értesíteni.

A közvést közgyámok a náluk beiktatott bírágpénzekről vezetett rendes jegyzék nyomán, tartoznak erről minden év végével az árvaszékhez számadásos kimutatást, egyenesrind pedig indokolt véleményét beiktatni az iránt, kik legyenek azon közvést vagyontalan árvaik, akiknek tartozása és kiképzésére ama bírágpénzek részben vagy egészben fordítandók volna.

A 3-ik pontra nézve, mely szerint a közvést jegyző részére, leltározásért a törvényhatóság, szabályrendelettel mértékelt díjakat szab meg.

Megőrzésével annak, hogy a közvést illetőleg közjegyzők részére egy a leltározás mint egyéb teendőkhöz járó díjak a megyei törvényhatóság által már a minden egyes közvést névre alkotott szabályrendeletekben megállapítva lettek, a mennyiben itt a

gyámgyámoknál új törvény értelmében különösen az árva hagyatékok leltározásának díját, a részben díjakra nézve is egyöntetű megállapítás kívánatos, indítványom, hogy a leltárnak 2. példányban leírását is ide érve, a leltározási díj 20. frt. frt. birtalából, 20. frt. bruttó becsértéig terjedő hagyatékoknál 1 for. 20 krtban, 1000 frtől 2000 forintig 1 for. 80 krtban, 2000 frtől 5000 frt. és ezen fölül 2 ft. 50 krtban, s a mennyiben a leltár tartalma egy 32 soros ív terjedelmét meghaladná minden ily külön ív leírás díja 30 krtban állapították meg; önkényét érte, hogy a nem helyben teljesítendő eljárások alkalmából esetleg elkerülhetlen s való súvár díja, kilométerenként 20 krtjával, szintén fel számítható.

A 4-ik pontra nézve, a gyámgyámok törvény 287-ik §-a értelmében, a pénz és pénzügyi eszközök kezelésének rendszerének módjait a törvényhatóság által szabályrendelettel lévén megállapítandók.

E részben a most fennálló rendszer szerint; melynek megváltoztatása teljesen nehézségekkel járna, tovább is az egyenlőségi kezelést hozzuk javaslatba, oly megjelöléssel, hogy a központi pénztárba, befolyandó összegek a gyámgyám törvény 295-ik §-ának 1. 2. 3. pontjaiban foglalt feltevések mellett, jó hitű pénzügyi eszközök illetve takarékpénztárakba helyezettessenek el; elhelyezhetők legyenek azonban 1/3-ad résznyarányban állampapírokba, 1/3-ad résznyben pedig, a törvény 18-ik illetve 289-ik §-ának figyelembe vételével, jelzálogi biztositék mellett, magán-kölcsönök útján való gyűmölcsözéssel is.

A számvevőség utasítandó, a magán-kötvényekre elhelyezett tőkéről, és esedékes kamatokról, ezek nyilvántartása, és a szükséges képest eszkölendő beszédések végett minden év június 1-én és november 1-én napján az árvaszékhez kimutatást terjesszen be.

Az 5-ik pontra. Az egyeseknek kölcsön adható összeg mennyisége, valamint a kamatláb meghatározására vonatkozólag.

Mely összeg legyen egyeseknek kölcsön kiadható, ezt a biztositékul lekötendő ingatlan szabályszerű becsértéke határozza meg; továbbá: az állampapírokba fektetendő összeg meghatározása a gyámgyám törvény 18-ik §-ának harmadik bekezdésében foglalt intézkedés által van megszabva; a pénzügyi hatóságnál elhelyezendő tőkék maximumra pedig a 291-ik §-ban tartalomzott felelősségek találja biztositékát; megjelölésén, hogy mintán a központi pénztárba befolyandó árvapénzeknek az új törvény értelmében foganatba vett beiktatás folytan mely mérvekben leendő megőrzésként meg most, a törvény

első hónapjában, biztosan nem, a csakis annyi tudható, hogy a szaporítás mindenestreméltos leendő; az egyeseknek a fenn jelzett biztositék mellett kölcsön adható összegek maximuma is, csak később, a reménytelileg még a folyó év vége előtt lesz megállapítható.

A kamatlábat illetőleg, az, nézetünk szerint, jelzálogi kölcsönöknél 8 o/o től határozandó; a pénzügyi hatóságnál kérdés volna intézkedni a mostani 6 1/2 százalékos kamatlábat, legalább egy évi tartamra való elhelyezéssel, 7-astól leendő fölmelésre iránt.

A 6. pontra, a törvény 293. §-ához képest a befolyt kamatok jövedelméből évenként 10-astól leendő levonható a törvény eme rendelkezése végrehajtandó, megjelölésén, hogy a törvény e szakasza úgy értelmezettik, miszerint a százalékos csak a központi pénztárban kezelt tőkétől vehető igénybe és hogy a megőrzési díjak, melyeknek szedését ugyanezen §. megengedi, azon kötvényektől, melyeknek kamata után a százalékos már levonatot, nem szedhetők.

A mi az örségi díjak mennyiségét illeti; véleményeznők, hogy: az értékpapírok ékezők, vagy egyéb pénzügyi tárgyakról örségi díj fejében, csak egész értéke után 5 évi örségi díj fejében, ezek egész értéke után 5 évi örségi díj alul: mely időpont 1. évi január 1-étől számítható egy negyed százalékos, 5-től 10-évig egy fél százalékos, 10-étől legfeljebb egy egész százalékos szedendő. A nem gyűmölcsözött magán-kötvények után pedig, a m. kir. igazságügyi miniszteriumnak 1872-ik évi 23.294. sz. a. kelt rendelete 28-ik §-a 11. a) pontja értelmében, az értékre való tekintet nélkül és csupán az időtartam szerint, 5 évi alul örséért 30 kr. 5-től 10-évig 60-kr., 10-től 15-évig 90-kr., 15 éven felüli időre 1-f. 20 kr. számítható, s így a kamat utáni százalékos mint a megőrzési díjak nyilvántartása céljából az árvaszéki elnök, a pénztárak és számvevő által azonos kellő rovatokkal ellátott külön könyvek vezetendők, s a jelen javaslat 4. 5. pontjai alatti meghatározások szerint gyűmölcsöztetendők.

Megjelölésük itt, hogy a mennyiben a törvény 295-ik §-ának 4-ik pontja esetében az árvapénzek elhelyezése egyelőre a hivatali törvény 1. 2. 3. pontjaiban meghatározott módok egyike szerint sem volna eszkölhető, ily pénz, az a részbeni miniszteri rendelet meghagyásához képest, önkénytelen, kamatozó letétként, a kir. adóhivatalba szállítandók, s ezek nyilvántartásul az árvaszéki elnök, pénztárak és számvevő által szintén külön könyvek vezetendők.

A 7-ik pontra nézve, a gyámgyámok törvény 297-ik §-a által megszabott intézkedés egyedül a városi törvényhatóságokra vonatkozóan, ezen javaslatnál figyelmet nem igényel.

(Vége következik.)

Tanúgy.

Vizsga jelentés. A helybeli állami elemi iskolán az ez évi zárvizsgák június 25-én kezdődnek és folynak. A következőkben: 25-én d. e. a három felekezeti vallási vizsga és p. 8-tól feltizig a r. katolicusoké, feltizig 11-ig az ágostai és hely. hitvallásuké, 11-től félegyig a mór. vallásuké; június 26-án d. e. az I. és II. oszt. vizsgája; 27-én d. e. a III. osztály, délután az I. és II. oszt. ének és tornavizsgája; 28-án d. e. a IV. osztály, délután a III. IV. és V. oszt. ének és tornavizsgája; 29-én d. e. 8 órakor zárnapnap, illetőleg értesítvények és jutalmak kiosztása. — Az V. osztály vizsgája az osztálytanító sürgős elutazása miatt megelőzőleg és p. június 19-én d. e. fog megtartani.

A vizsgák kezdődnek mindig reggeli 8 órakor és tartanak délig, délután 4—5 órakor kezdődnek az ének és tornavizsgák.

A b. gyarmati közvést polgári iskolában az ez évi vizsgák június 12-től 20-ig következőkben fognak megtartani:

12-én délután a mértanból az I. II. III. és délután a földrajzból az I. II. osztályban. 13-án d. e. történelemből az I. II. és d. u. földrajzból a III. osztályban 15-én d. e. vizsgák a róm. kath., ág. ev., s. j. hittanokból mind a három osztályban. 17-én a magyar nyelvből, d. e. az I. II. és d. u. a III. osztályban. 18-án németnyelvből, d. e. az I. II. és d. u. a III. osztályban, 19-én d. e. a francia nyelvből s d. u. a latin nyelvből mind a három osztályban. 21-én a számtanból d. e. az I. II. s d. u. III. osztályban, 22-én a természetrajzból d. e. az I. II. s d. u. a III. osztályban. 24-én d. e. természetrajzból a III. osztályban és d. u. a tornából, 28-án d. e. a magántanulók vizsgája. 29-én zárnapnap, jutalmak, értesítők s bizonyítványok kiosztása.

A vizsgák nyilvánosak*) tartanak alatt a tanulók rajai, szépírási s egyéb munkálatai valamint gyűjteményei is közszemlélőre lesznek kitéve. Ezekre a tanúgybarátok is az érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik.

H.-Gyarmat, 1878. június hó 5-én.

Temesvári Nándor,
iskolai tanár.

*) S az iskolákban kiadottaknak jelenlétében tartotnak.

gy, a szivélyes házi gazda azt kérdezi az udvarlótól, hogy hát „monsieur! mikor lesz a menyegző? De az udvarló bizonyára szabadkőműves és nem engedi magát oly könnyen beleszólítani fogja a azt mondja, hogy hát Eh bien uram, hiszem, szeretem, tisztelem leányt, de nincsen vagyona és így meg nem kívánhatja, hogy elvegyem, (mert hát úgy gondolkodik, hogy, ha jó is az anyany a házánál, de vagyona nélkül annyi, mint a velő csont velő nélkül), nagyon sajnálom, hogy emyire fejlődött a dolog, de hát nem lehet róla. Erre a családapa szintén azt mondja Eh bien azt sem bánom. Nekem tout égal. Akkor hát zahlen Sie gegen diesen paragrafen szerint a törvénynek, mely nem is emlékszem már rá, hogy hány ezer frankot ír elő, ha ily esetben a házasság létre nem jön. És így csak az ifjú gondatlan családapa voderbe. De sokan meg annak az eszmének hódolnak, hogy inkább fess mint ésszem, s nem nézik azt, hogy a fűtés szegény, mert bizony fűteni meg nagyon jól csak az embernek. És ha csakugyan fűs, akkor a nő részére bár, de reményben nem törve, a jövő tavasszal újra kimegy valamelyik udvarlójával ibolyát szedni az erdőre.

Bizony, bizony megjárják, kik nem ismerve a törvényesé vált szokást, a veni, vidi és vici-t akarják megvalósítani. De az így keletkező korrupció nagyobbára idegenek s nem ritkán az egyetem szolgáltatja

nagy contingensét. Mert hát a fiatalok összeforr a könnyelműséggel, a mit az ottani szabad intézmények még jobban kifejtjenek és csak olv. csak pusztá phraziskén tartják meg azt, hogy:

„Csak méhként iszold mézét a gyöngye virágnak.”

Babó Irán.

Az új pár.

— Gera. —

A tárgy nem új. Először sokan megénekelték, másodszor még többen ismerik gyakorlatból. Az ének mindent és mindig ugyanaz. Fortissimo kezdődik, lassanként átmege a pianóba, és minél erőteljesebb volt a bevezetés, rendszerint annál halkabb elhalad a vége. Ugy birják, hogy . . . pianissimo.

Azonban még nem vagyunk ott. Legelő a költészet van; a szerelem költésze. Borut nem ismer, mindig mosolyog. Hogy a csillagokba néz, a csillagokban jár.

Örök tavasz. Ez a legszébb hasonlat az új pár életére, amíg talál. S e sokszor nagyon is röviden tartó „örök tavasz” választottai oly igen boldogok. A mezők, kertek virágai csak neki illatoznak, a palatrafutty és csalóánydal csak nekik ért belő igazán. Ami kellemes van, az számukra

teremtett. Elszigetelt boldogságukban szoroznék szívükre ölelni az egész nagy világot — nem azért csak egymást ölelik. Pásztorokká vártatják a nap minden percét. Vagy inkább perceként a közönséges balandokuk nem ritkán végtelenül hosszú órákat. Alig jött föl a nap, már is holdvilág mellett szivják egymás ajka mézét S vizszont a holdvilágnál édesen süttögők, percek gyanánt elrepült órák után csakhamar a félkelő nap első sugarainál ébrednek egymás karjaiban édes boldogságra. Csodás élet, de melynek kereszt csöndje oly hatású, akár a legjobb bor.

S míg e borbán és mámorban tart, addig a külvilággal keveset törődnek. Kérlik a társaságot, mely a kedvesé vált magány borzasztó ellentéte. Minnek is az a társaság? Mintha egy boldog pár nem élhetne örömteljes napokat távol más emberek, kik legfeljebb szavarni tudják azt a szép beszédet, mely mint angyalok zenéje oly kellemesen játszik bele minden szavukba és testükbe?

Igy kezdődött Paula élete is. Férje egészen három hétig istennőnek imádtá, reggeltől estig térdelven előtte és csókolván piciny kezét, mely — ugymond — örökre megárvanyozta létét. Volt rá alap, hogy így beszéljen. Paula nagyon szép asszony. Öltözékai pedig ragyogtak a drágaságtól. Azután meg igen jól lehetett vele enyálegni.

Ex az egész . . . Az enyelgésen kívül még csak aszár volt fogékonyasága: miként lehet kellemesen eltölteni az órákat és napokat akkor, ha majd, mit ő, elég jellemző, hogy előre látott, a férj uram képzelt menyországából ismét a földre jut és a csillagokra bámultában éppen abban botlik meg, amire komédiás boldogságot építette: uccskéje szívében. Veszedelemes dolog olyanban botolni meg, ami nincs. Paulának nem volt azíve. Színellett érzése érzékeny volt, mely, ha kiből, korává változik. Aból csak mesterséges uton lehet ismét tüzet kicsegni. S ez a mesterség, ha más követi el a férj veszedelmé.

Oh e tekintetben a Paula férje tökéletesen nyugodt lehet. Paula his, tehát becsületos nő. Aki elég vakmerő megkísérteni, hogy szikrát csaljon ki e rohamos gyorsasággal képződött korából, ugy járhat, mint Icarus. A Paulának udvarló szerelme a kicsalt szikrának szerencsétlen áldozata lehet, lepörzött, valgo lefőzött szárnyának vesztével menthetlenül beleesve a kétségbeesés tengerébe. Járt így vele akárhány udvarló, sőt maga a férje is.

Paula szerényen nő volt. Az a szerénye hogy férjét boldogítsa, csak három hétig tartott. S mikor ennek vége szakadt, mikor rövid néhány nap alatt megízeltette Héléval a földi udvot, éppen olyan következetességgel, mint előbb szeretőreméltó

Zavarok a félreértések kiküszöbölése végett figyelemfelhívunk a „nógrádmegyei tanácsulat” tagjai, miszerint az ez ideig közgyűlésre vonatkozó a „Néptanítók lapja”-nak legújabb számaiban közzétett leveles, a menyeyben a közgyűlés nem f. é. június 12-én hanem f. é. július 29-én és 30-án fog megtartatni.

A tanácsulati feljegyzés.

P.-Szántó jun. 4. 1878.

Kövesen vannak azok közül, kik ezen válságos években a politikai téren a nyomda festéket igénybe vették, kik működésük néhány lapját, vagy ívét vagy éppen az összes hibás mulat szívesen meg ne somlissinték, még kevesebben, kik jobban fájálnak mint én, hogy az események meg nem hazudták.

Valamennyi a külvilágban töltött időm alatt használt lap minden háta megitt nyíltan létező vagy lappangó pártok beállhatóságát(?) társan legújabbkor beállhatatlan érdekekkel egyben összehangszták: „Hogy országunk és monarchiánk válságos vagy éppen végzeteljes napjait vagy korzákát éli” — Ezen összehangszt nyilatkozat után pedig mindnyájára szövi az intrigát, zavarja és félrevezeti a külvilágban, midőn pedig a légből kapott mindennapi változó soha nem létező és nem létező tényeket, és a lipótmezei lakók legbátrabb conjectúráit, mint igazságokat tártatja fel hívó el, — annyira megzavarják az anyagi gondok által mélyebb gondolkodás akadályozott olvasót — hogy kétségbeesve a lap követése helyes esze felett, kiknek cikkeit hozzászokás által többet kevesebbet amimillálta, azon veszi magát észre, hogy nem tudja, ki-e vagy leány! nem tudja szabad-e, Tiszát illetőleg függő értelemben — vagy független — jobb vagy szűkebb jobb — 48-as vagy 78-as mind ez a fusio boldogító értelmében vagy a második fusio-nak az ily boldogítástól megmentő csalhatatlanságában — mind a la Dulcamara, ki minakutánna mind eladta vérszopó rovarirtó porait, csak akkor mondja meg a hívó és bámuló ütemnek használati utasítását: Hogy t. i. meg kell fogni és bármi kis mennyiséget szájába beadni.

Nem jön tekintetbe, hogy a válságos percekben a helyzetet zavarai bűn, a haza fiát tévútra vezetni hazafelcsúszás — az egyedül kötelezőség pedig a helyzet egyszerűsítéséhez és tisztázásához tohatság szerint hozzájárulni; hogy a többé helyes ítéletét könnyítve, önön maga j léte vagy v. szte fölött határozhatson. —

Nincs és nem lehet szándékom nézeteket külső politikánk felett nyilvánítani.

volt, vezette át lassanként a földi pokolba. Nem szűrtőlódott, nem is volt durcsa vagy baragós sohasem. Csak közönyös.

Öb, a közöny kárhozatos tulajdonság, ha nőben támad föl férje iránt. Kizár az minden más boldogító érzést Egy férjével folytonos szívódásban élő nő meg lehet haborkorba szereltesztetett is. Lehet egy nap, egy óra, egy perc, melyben kárpótlást nyújt évek vesztésegeiért és kellemtelenségeiért. Hímen a szerető férj oly könnyen kiengesztelhető, a szerény férfi oly igen kevéssel beéri a boldogságból! De a nő közönye szüntelenül üldözi a férj minden lépését. A szegényítő tudat keserűséggé változtatja legszentebb érzelmét is. Eleintén gyűlö, később merőz kísérleteket tesz az életét megölő közöny megtörésére, aztán megadja magát, és lesz kártyás, iszákos, gonosztervő, vagy a legjobb esetben — ügyilkos.

Igen, a legjobb esetben. Mert a többi ut, melyre léphet, mind megannyi kárhozatosabb emennél, bármily könnyedén ítélje is el a világ a kétségbeesés a végző mentő eszközét.

Béla azonban nem lett kártyás, sem iszákos, sem gonosztervő, de őt még ügyilkos sem, hanem egy szép reggeien azt mondta szép, imádozt feleségének: „Kedvesem, mi el fogunk válni egymástól törvényes úton.”

A bájos menyecske nem ellenkezett. Szabad volt e neki, mikor a búzkeség, hisz, és a tanúsított közöny mind-mind fellázadtak a tiltakozás lealazó védelme ellen? Igaz, hogy ő válsára éppenséggel nem gondolt, ő azt hitte; elég a férjének

taní, de belálatotaink, sőt jövődébéli sor-sorok oly szoros kapcsolatban vannak ezzel, hogy azon általános igazságokat, eszlókat és törekvéseket, melyek általában Európa döntő országait vesztik, s melyek a jelenlegi körülmények között jövődől elhatározásaira következtetést engednek — hegyes olvasóink emlékébe felidézmem kell, egyedül csak azokra szorítkozván, melyek első sorban kitűnőleg minket érdekelnek, és a jelenleg még földalatti akna hadviselés stadiumában levő törekvések irányának jelzői vagy útmutatói.

Tehát lehető legrövidebben. Ország-ország Nagy Péter végrendeletével, Kancsu-kás csárjával, Szibériájával és vaskapuz Manassés-féle ólom-bányáival nagy közön-ségünk előtt tökéletes terra incognita, mely az óperenciás tenger és annak mestével környezve célzatosan úgy tüntetik fel, mint az abszolutizmus ijesztő romek, hogy a jámbor-népek előtt ezen mások állapotát vakítóan színezett világítás mellett elve-sztisó saját azome világát és ez által boni állapotainak látását, nyugodt összehason-lítását.

Alkotmányos küzdelmeket, harcokat a szabadsággal t. i. azon szabadsággal melyet mi annak nevezünk, az orosz történelem nem ismer — lázadásainak alapelve és főfeltétele mindegy, habár töredéken alapult is, de a törvényességnek tartott csárhozi ragaszkodás volt.

Zavar általában ezen országban soha sem volt Korak nélkül (kik ugyanazon helyeket lakják, honnét alkalmasint hon-alapító őseink kiindultak) hogy pedig ezek nihilisták volnának azt még senki sem állította, azonkívül hábrával elfoglalva lévén, igen megelégedett és békés (!) hangulatban lehetnek. —

Különböző az egyes nemzetek gonim-nai, de ott, hol Európa érinti Ázsiát, a magyar és orosz között az ellentétek csak-nem feltölgathatatlank.

Olvastam valahol, hogy az orosz tár-sadalom felől patsuli, középben bagaria, és alul vadki és izap, — meglehet, hogy van a hasonlatban valami, de az bizonyos, hogy ezen állapotukkal megvannak elégedve, ezt legalább fel kell tennünk, mert kellő számú elégedetleneik vagy azon nagy számú nihilisták számára, melyeket a bírások látnak, bizonyosan nem hibázna a külföldi segély.

Orosz van hatvan millió, 9 millió lengyel, közel 6 millió szerb és horvát, 5 millió bolgár, közel 4 millió cseh, 2 millió tót, 130,000 vend, — a bolgárok nagyjából gőrg nem egyesültek. Hiire néve ortodox van Oroszországban 58 millió folytonos ver-jeskedésben mert 1876 ik évben 269,668 személy tért át ezen hitre.

(Folyt. köv.)

egy meghidegült szív is. De ha sunyiro jutott, am legyen, s a hónapok óta először töltölegült vói kebel megfáult érzései nem engedték föl egészen, még arra az elmulé-désre sem, hogy bizony szégyenletes dolog fiatal asszonynak alig félévi ház sság után elválni férjétől, akiről az egész világ jól tudta: minő derék, becsületes és szerelotro-méltó ember.

És a szép Paula elvált férjétől, vissza-tért a szülői házába, és lett férjhezmenendő bugának hamupipókéja. A fiatal, szép öz-vegasszonyt minden uborkafára törekvő suhanex imádozta, de senkirem szerett. Tün-dököl, de nem szívesen látott jelensége volt minden nyilvános társaságnak; gyermek-kori társandí idegenkedtek tőle. Üldözött volt és szerencsétlen. Miért? az ok a tár-sadalom tiszteltre méltó jobb érzésében keresendő. A szép Paula bűnhődött.

Bűnhődésének harmadik évében ismét férjhez ment Bélához, ugyanahhoz, kitől előbb elvált. Ez volt az ő boldogító bünte-tése. Mert a sok bajok után öszszekerült „új pár” élete ugyanolyan mennyországig, mint hajdan. „Örök tavasz” stb., ahogy főntebb elmondottam. Az egész külvilág anny, miszerint most kevésbé heven a for-tissimo, a miből a csalhatatlan természeti törvények szerint alaposan merem követ-keztetni, hogy a piannissimo nagy idő után fog következni, tán akkor, mikor a gör-nyederző termet és ősz hajak, ugy is a békét és csendeséget sóvárogják.

Addig azonban adjon nekik az Isten, ha piano is, tartós boldogságot! Megérde-melto ezt a nehéz próbára tett szép asszony is.

A gőz és az inség.

Ki meri az éghaborn jótékony hatá-sát tagadni, noha egyeseket balálra sújt? Így vagyunk a gőzzel is.

Midőn az gőz — a fiatal óriás — az-sadunkba belépett, nyitva hagyta maga után az ajtókat és utána sompolygott egy még na-gyobb óriás — az inség.

Midőn a gőz a pénz szolgáltatába lépett, gépekkel illusztrált gyárak emelked-tek mindeütt.

Hanyatlásnak indult a kézimű, és szá-m-talan mestermű, számtalan napaszmű, kézművesnek nem akadt más támasza, mint a koldusbot.

Az óriás legyőzte ugyan a törpéket, de győzelme — Pyrrhus-győzelme volt!

Méheben fogamzott kommunizmus! Annyian fogják belül fel a kommu-nizmus teóriáját, hogy feladatunkul tűntek ki, azt mai számunkban eredetiségében be-mutatni.

Sokan azt hiszik, hogy a kommunizták minden vagyon és birtok telomlását akarják, mit igen helyesen hasztalannak tartanak; mert, ugy mondják, csakhamar meggazda-godik megint a szorgalmas, csakhamar ott lesz megint a hanyag, a tékozló, ből a fel-oztás előtt volt a így tudj az Isten, hany-szor kellene osterzkodni!

Igen ám, ha est akarná a kommuniz-mus.

A kommunizmus sokkal radikálisabb eszközökhez nyúl.

El akar törtélni minden magánvagyon és magánbirtokot, és következé alkotmányt életbe léptetni:

Plebiscit utján választamék egy kormány mely a földi javak megszerzésére szükséges munkát az állam tagjai közt tohatségeikhez mértan osztsza el.

Azaz: mindenki tanulja és mivelje azt mire hajlama, ösztöne, hivatása, tohatsége van.

Az egyik mivelje a földet, a második kéziműsen csakózt; egy harmadik ruhát, egy negyedik építen házakat, megint mások foglalkozzanak tudományos buvárítatokkal, könyvek írásával, (ki rozsat csinál, skarnitáli-gyártónak nevezetik ki az országos lokvár raktárba) orvoslással, csillagászatall. (Az el-szigorodhatás megszűnik.)

Az így szerzett vagyon és javak felött a kormány intézkedik és elosztja tagjai közt a jogegyenlőség értelmében.

A kormány épít lakházakat a ellátja a legkényelmesebb butorzzattal, mit a luxus és pompa csak nyújthatnak.

A kormány alapít nevelő intézeteket, melyekben a növendékek egyenlően nevel-tetnek és oktatnak.

A kormány gondoskodik a legisletesebb ötlek és italokról, könyv és keptárakról, ruházatról, furdóról zene és ezinbázról, egy szóval mindenről, mi az életet kellemessé és élvezetessé teszi.

Az élet élvezeteiben mindenki egyenjogu: Ha a munka ideje letelt, oda ül a mes-terember a költő, a földmíves a bölcsész mellé; mindenki egy arányban élvezheti az élet anyagi és szellemi gyönyöreit; Nem lesz senkinek gondja sem magára, sem övéire, minthogy mindenki mindent az államtól kap.

Igy majd a család, a tulajdon, a magán-birtok megszűnnek, s a vagyon elosztával ele-sik a bűntettek fogalma is.

Minthán senki sem fog jobbal, szebbel, többel birni, mint akárki, nem fog ezébe jutni senkinek sem, hogy lopjon, csaljon vagy raboljon, s csak a dica-vágy, jobbat teremteni mint más, s az által magának a külvilágot megzavarozni, lesz az ember törekvése és cselekedeteinek rugója. Az így tervezett társaság alapköve a munkásság volna, mely nem vagyonszerzés célja, hanem szent kötelesség, cultus volna, isteni szolgálata azon olvnek, melyen az állam léte, fen-nállása alapul.

A pénz értéke, sőt fogalma is elcsenék: minthogy nem volna venni vagy eladni való. (Ne forduljatok meg sirtokban elődeim! Ne potyogjatok ki bölcsőitekből utódaim! — ha lesztek; — halgassatok még végig s megértjék egymást!)

De vas szigorral, despotikus kéyszer-rel örködnék a kormány, hogy minden pol-gár kötelességet teljesítse.

A dolgotalanság, a hivalgás balálall volna bűntelendő.

Ki nem dolgozik, annak nincs joga élni, élvezni. Ki hozzá nem járál a produk-tióhoz, az rémt nem vehet a konsumtión!

Az ily társadalom, — mint a mondót-lakból kitaláljuk — kizárna minden egyéni szabadságot és despotikus állam hatalmat s felhatalmazást tötéles fel, mely porzsa minden egyes egyén szabad akaratát folytán választatnék.

De fokozódna a produktio, masporod-nának, nemesbűlnének az évi javak, mivel, hogy mindenki a műveltség színvonalán ál-lana és senki sem nyomná az élet fenntar-tatásért való gond, a létérti küzdelem.

Mindenki legnemesebb akarata, szán-déka, ereje fejlődhetnek érvényre jutbatna.

E rendszer hírdetői, védelmezői (élő-kön Lassalle) belátták, hogy az ily állami és társadalmi alkotmány nem terjeszthet-tik nagy távra és sok tagra, s azért el is vetették a mai nemzet-államok mai határ-szabádt és az összes emberiséget kisebb gazdasági-jársókra ugynevezett komma-nákra, (közégek) osztották, melyek egy-mással való közlekedésükben viszonyos műk-ségeiteket kölcsönösen kiegyenlítetnek.

E theoria azonban kereméül nem vi-betű; mert: ha a kenyérkeresés szükségos-sága s az ebből kifolyó vagyon-szerzés szeneve nem sarkantyuznákn többé az embert a dol-gozásra, azonnal beállana nála a terméke-tében fekvő restég és létlenségbe való haj-landóság; fellázadna a munkásság a lédere-snyomas gyanánt rénsyosodó általános fog-lalkozás vasörvénye ellen, s csakhamar látna magát a kormány az általános forradalom, a mindenek hábordja mindenek ellen előtt.

E theoria csak akkor lesz kereméül-vihető, ha minden ember emberi eszmény-kép lesz, ki nem azért dolgozik, mert kor-bácsaal fegyverkezett hajdu áll háta mögött hanem ki engedelmeskedik a törvénynek a törvény kedvéért.

A párisi kommuna, mely ez eszméket fogantatottan akarta s annak szomora tör-ténete vérfürdői és lángomlópárral tértmen-tos bebizonyította volt annak, hogy a mai emberi nem nem érett még az ily eszmékre és — tegyük csak bátran hozzá — nem is lesz az soha, míg csak fel nem épül a ra-jongók egy akta.

Továbbá bizonyították a párisi kom-muna kibégálat és kegyetlenkedései, hogy legtávlatban ezen eszméktől azok állanak, kik apostoliznak vallják magokat, kik tűzzel, vassal szeretnék hirdetni, mint Mohan, met az alkorta csodabogaraik.

Hiába! Nem ráshatjuk le nyakunkról a szentírás örökre készített előtűlhetlen és elavulhatlan vasjarmát: „Orszád verajtékében edd kenyeredet!” Azaz: a kenyér hiánya, nélkülözhetlensége szorítson, kényszerítsen a munkára.

Tehát munkára fel! Köresen kiki elégét magának a övéi-nek, és nem lesz szükség, vágya a másra! Bizák mindenki önnerezében és ne várjunk mindent az égtől, honnét épen akkor, midőn áldást várunk, menykő szokott lecsapni! Munkára fel a mindenki elégedett lesz-s a haza is virulni fog.

Viraljon is és tápláljon munkás, lel-kes honfakati!

A hivalgók, az ingyen élni akarók „testét pedig vesse ki a föld, lelküket az ég!” W. F.

Irodalom.

Új zsemművek. Táborfay és Paroch zsemműveinek korekedésében Budapeston megjelent: „Promenade polka” für pianoforte von Franz Dvor-zák. Pr. 50 kr.

Orpheus zeneműfolyóirat 11—12-ik száma következő dős tartalommal jelent meg: Müller S.: „Széles feccse” Nocturne. Csima S.: „Induló a szőlőbe” 4 kézzel. Németh S.: „Gizella” franciaos négyes. Csizmadia S.: „Népdal” csárdás. Mórta, Hajós: Bismar-csárdás. Gyulay Elek: „Sárból” gyorspolka. Eitler M.: „Rago” harmónizma.

Előfizetők felhívás az „Apollo” című zeneműfolyóirat június decembei folyamára. Az Apollo zeneműfolyóirat hat évi fennállása alatt annyira ismertté s a songorodó közön-

